

studije drugih istraživača, teorijska proširenja i dorade i poneku žustru raspravu – a ni polemike nije manjkalo.

Na ovim temeljima, politiku, izbore javnih politika, čak i odluke o ratu i miru razmatramo van konteksta konvencionalnog razmišljanja o kulturi i istoriji. Takođe, kao ključ za razumevanje onoga što vođe rade i razloga zbog kojih to rade, ne uzimamo ideje o građanskim vrlinama i psihopatologiji, već političare posmatramo kao samožive klipane – upravo onaj soj ljudi koji ne biste pozvali na večeru, ali bez kojih večeru možda ne biste ni imali.

Struktura knjige je jednostavna. Nakon što u Prvom poglavlju budemo izložili ključne principe vladanja, u svakom narednom ćemo ispitati određenu karakteristiku politike. Istražićemo zašto su u mnogim siromašnim zemljama porezi veći nego u onim bogatim i zašto vođe mogu da troše bogatstva na vojsku koja često ume da se pokaže slabom i gotovo neupotrebljivom kad dođe do odbrane zemlje. Videćemo da je uprkos nedavnim problemima – što je ohrabrujuće – demokratska vlast, odnosno zavisnost od velike koalicije ključnih pristalica, robusna, a možda čak i imuna na uspešne revolucije i državne udare. Tih nekoliko poglavlja će do detalja razjasniti kako logika političkog opstanka – pravila za vladanje vladara – povezuje tačke političkih posledica na najširem mogućem platnu, produbljujući naše razumevanje dinamike u odnosima svih vladara sa svojim građanima. Upravo zbog te sposobnosti da se povežu tačke, naši studenti su listu pravila za vladanje vladara nazvali „Teorija svega”. Mi smo se zadovoljili jednostavnim naslovom *Priručnik za diktatore*.

Priznajemo da naši stavovi o politici zahtevaju da se iskorači izvan duboko uvreženih načina razmišljanja, izvan konvencionalnih etiketa i neodređenih opštih pojmova, te da se zađe u daleko precizniji svet brige o sopstvenim interesima. Tražili smo

jednostavniji i, nadamo se, fascinantniji način razmišljanja o sprovođenju vlasti. Naša perspektiva, koliko god se nekima često činila obeshrabrujućom, nudi priliku da se pozabavimo i drugim sferama života, a ne samo vlašću. Ona na jednostavan način objašnjava korporacije, dobrotvorne organizacije, porodice – gotovo sve moguće vrste organizacija. (Sigurni smo da će mnogi čitaoci pronaći utehu u potvrdi da se njihovim kompanijama upravlja isto kao tiranskim režimima.) Sve ovo nekima može delovati kao svetogrđe, ali mi verujemo da smo pronašli najbolji način za razumevanje sveta politike – i jedini koji nam omogućava da ispitamo kako da pravila za vladanje vladara iskoristimo tako da vlast bude na polzu naroda. Ako ćemo da igramo političku igru – a na to smo svi s vremena na vreme prinuđeni – onda moramo da naučimo kako da u njoj pobedimo. Nadamo se i verujemo da to svi možemo da ponesemo iz ove knjige: kako da pobedimo u igri politike, a možda čak i da uzgred malčice popravimo svet.

I

PRAVILA POLITIKE

Politička logika uopšte nije komplikovana. Zapravo je iznenađujuće jednostavno razumeti događanja u svetu politike, sve dok smo spremni da samo malo promenimo način razmišljanja. Da bismo istinski razumeli politiku, pre svih drugih pretpostavki, moramo da promenimo ubeđenje da vođe mogu da vladaju samostalno.

Nijedan vođa nije monolitan. Ako nameravamo iole da shvatimo kako moć funkcioniše, moramo da prestanemo da verujemo kako korejski predsednik Kim Džong Un može da radi šta mu se prohte. Moramo da prestanemo da mislimo kako Adolf Hitler, Josif Staljin, Džingis Kan ili bilo ko drugi, samostalno kontrolišu svoj narod. Moramo da odustanemo od uverenja da su Kenet Lej iz „Entrona” ili Toni Hejvard iz „Britiš petroleuma” (BP) znali sve što se dešava u njihovim kompanijama ili da su mogli samostalno da donesu sve velike odluke. Sva ta uverenja su jednostavno pogrešna, jer nijedan car, kralj, šeik ili tiranin, nijedan generalni direktor, nijedan *pater familias*, ni jedan jedini vođa ne može da vlada sam.

Uzmimo na primer francuskog kralja Luja XIV (1638–1715). Kralj Sunce – Luj je kao monarh vladao više od sedamdeset godina, predvođeci ekspanziju Francuske i stvaranje moderne političke države. Francuska je pod Lujem postala dominantna sila u kontinentalnoj Evropi i glavni takmac u kolonizaciji Amerike. Zajedno sa užim krugom saradnika napisao je